

Процеси глобалізації в сучасному праві та їх прояв в системі законодавства України

Чуб'юк О.В., студент 1 К-Н курсу ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Мінченко О.В.

Реалії соціального й політико-правового буття Української держави, яка проголосила своєю найвищою соціальною цінністю людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку, а змістом і спрямованістю своєї діяльності - гарантії прав і свобод усіх членів суспільства, зумовлюють потребу в теоретичному аналізі проблем, що виникають у процесі правотворення й формування державності.

Відомо, що глобалізація як універсальне за своєю суттю явище охоплює не лише світову економіку, фінанси, засоби масової інформації, де вона має прояв найбільшою мірою, але й інші сфери державного й суспільного життя, включаючи право. Погодимось з В.С. Нерсесянцем в тому, що «глобалізація суттєво впливає на трансформацію, зміни й модернізацію державно-правових інститутів, норм і відносин на всесвітньому, макрорегіональному і

внутрішньодержавному рівнях, стимулює, прискорює й оновлює процеси універсализації в сфері права» [1, с. 38].

Ю. С. Шемшученко відзначає: «Глобалізація суспільного життя в останні роки загострила питання про гармонізацію різних правових систем. Стало зрозумілим, що держави багаті втрачають, якщо діють розрізнено, не дотримуються загальних правил, які вироблені у процесі розвитку цивілізації» [2, с. 35].

Для України значимість глобалізації пояснюється перш за все тим, що наша держава перебуває в процесі входження до глобалізаційного простору, а також відсутністю належного правового механізму, який би забезпечував цей процес. Елементами даного механізму виступають засади зовнішньої і внутрішньої політики України, правові конструкції, що забезпечують примат міжнародного права щодо національного, норми, що регулюють процедуру імплементації норм міжнародного права у внутрішнє законодавство.

Ми вважаємо, що проблемами у правовій сфері, які викликані глобалізацією є: складні умови процесів правотворення та державотворення; трансформаційні процеси на фоні низької правової культури населення, і як наслідок зниження рівня законності і правопорядку; невисока якість національної правової бази; гармонізація розвитку законодавчої бази України із розвитком міжнародного права та законодавства іноземних держав; потреба сучасного наукового переосмислення державно-правових явищ та інститутів, визначення нових та модернізація існуючих функцій держави; поглибленого вивчення категорії «національна держава», синтезуючи співвідношення національних і глобальних тенденцій розвитку сучасної державності.

Виділимо найбільш суттєві тенденції розвитку українського права в умовах глобалізації: відбувається збільшення зон дії права, розширення меж правового простору, що є наслідком інтенсивного зростання ділової активності як особистостей, так і груп, що обумовлює глобальні об'єми правової активності й правовідносин [3, с. 14]; зростання ролі права в удосконаленні управління соціальними процесами виявляється також у розширенні й поглибленні правового регулювання, появі нових галузей, підгалузей та інститутів права [4, с. 20]; тенденція гуманізації права та ін.[5, с. 17].

Звідси бачимо, що глобалізація передбачає збільшення «прозорості меж між різними національними, економічними і політичними системами, що у свою чергу пов'язано з необхідністю вироблення більш загальних норм поведінки політичних, економічних суб'єктів, використання загальних «правил гри» на світовому ринку. Внаслідок цього національні правові системи інтернаціоналізуються, відбувається їх зближення, уніфікація ряду галузей та інститутів права і законодавства. У цілому інтернаціоналізація права відбувається шляхом рецепції і правової акультурації, зближення (конвергенції) правових систем, шляхом уніфікації й стандартизації права.

Таким чином, можна стверджувати, що в умовах глобалізації відбувається становлення «глобальної» правової системи, у якій міжнародне право й національні правові системи стають багаторівневими «галузями» і «інститутами», а як об'єкт регулювання з'являється вся соціальна система людської цивілізації.

Отже, для подальшого розвитку сучасного українського суспільства, необхідність збереження національних правових традицій повинна розглядатися у поєднанні з проблемами, пов'язаними з включенням України в європейські інтеграційні процеси. Ця обставина має особливе значення для ефективного функціонування національної правової системи України, заснованої, з однієї сторони, на правових традиціях українського народу, а з іншої - такої, що

враховує процеси, які відбуваються на сучасному етапі розвитку світової спільноти.

Список використаних джерел :

1. Нерсесянц В.С. Процессы универсализации права и государства в глобализирующемся мире // Государство и право. - 2005. - № 5. - С. 38-47.
2. Шемшученко Ю. С. Теоретические проблемы гармонизации законодательства Украины с европейским правом / Ю. С. Шемшученко // Проблемы гармонизации законодательства Украины и стран Европы / под общ. ред. Е. Б. Кубко, В. В. Цветкова. - К. : Юриком Интер, 2003. - С. 35[^]-0.
3. Бірюков Р.М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації). / авт.реф. канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / Р.М. Бірюков - Одеса, 2011. - 20 с.
4. Тимченко С.М. Глобалізація і право: напрями впливу і тенденції розвитку / С.М. Тимченко, Л.Г. Удовика // Вісник Запорізького національного університету. - №1. - 2009. - С. 14-17.
5. Систематизация законодательства / Под ред. А.С. Пиголкина. - Спб.: Юрид. центр Пресс. - 2013. - 380 с.

Рішення та висновки Конституційного Суду України та їх місце в системі джерел конституційного права України

Шапаренко К.В., студент 6МК-1А курсу ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Демиденко В.О.*

В сучасній юридичній науці проблема місця і ролі рішень Конституційного Суду України в системі джерел права України не привернула належної уваги [3, с.46]. Досі залишається дискусійним питання стосовно віднесення актів Конституційного Суду України до джерел національного права. З цього приводу в теорії права склалися дві діаметрально протилежні точки зору - ряд дослідників вважають, що рішення Конституційного Суду не є джерелами права, інші ж вчені стверджують, що Конституційний Суд є нормотворчим органом, тому його рішення є джерелами права. Серед прихильників першої позиції виокремимо В.В. Вандишева, який зазначав, що рішення Конституційного Суду «не створюють нових правових норм» [1, с.21]. Але більшість сучасних українських вчених підтримують другу позицію, відповідно до якої рішення Конституційного Суду України відносяться до джерел права, що підтверджується і реаліями правової дійсності. Є.П. Євграфова з цього приводу зазначає, що «рішення та висновки, ухвалені Конституційним Судом України, є складовою системи національного законодавства, а отже, - носієм права в смислі законоутворюючого фактора» [3, с.46]. Р.Б.Тополевський у своїй дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук робить висновок про включення рішень, що приймаються в результаті конституційного тлумачення і містять правові позиції до системи юридичних джерел права України [5, с.11]. Д.Ю. Хорошковська також зазначає про включення рішень Конституційного Суду України до системи джерел права України [7, с.9]. Особливе місце Конституційного Суду України в системі органів державної влади породжує багато запитань і проблем теоретичного і практичного характеру, пов'язаного з організацією і діяльністю єдиного органу конституційної юрисдикції, юридичною силою актів, які приймає Конституційний Суд, неможливість їх оскаржити, виконанням рішень органу конституційного контролю. Питання юридичної природи актів Конституційного Суду України є актуальною і потребує теоретичного дослідження та законодавчого вдосконалення.

Метою моєї доповіді є спроба проаналізувати правову природу актів Конституційного Суду України та можливість визнання рішень Конституційного Суду джерелами права України. Відповідно до Конституції України є два основних види актів органу конституційної юрисдикції: 1) рішення - їх Конституційний Суд України ухвалює з питань конституційності законів та